

Setmanari humorístich, popular y catalá de bona mena,
DESLLIGAT DE TOT PARTIT POLITICH.

SORTIRA CADA DIVENDRES

Se trobará en tots los kioscos de la Rambla y demás llochs de venda de periódichs.
Encàrrechs y correspondencia: plassa de la Catedral, núm. 2 bis, baixos.
Número selt, 5 céntims.—Suscripció per un any, 3 pessetas.

SUMARI: Text: De tot arreu.—Moscas d' ase.—Existencia de Deu, (poesia) per J. C. E.—Lo germá de la minyona, per Manxiula.—Cansó del pobre, (poesia) per Escanya veyas.—La nit de Sant Pere, per S. U. S.—Lliverat, (poesia) per Un nadador de Pedret.—Esquitx, (poesia) per Suri-senti.—A la vora del foch.—Cantars, per Un esmolet.—Trenca-closcas.—Correspondencia.....

DE RETORN DEL VIATJE.

J. HAVERIAS

—¿Cóm li ha probat, senyor Ministre, lo viatge?
—Molt be, puix he vist bastantes industries noves que podrém esquilar d' alló més. Ja vos ne portarán una mostra á Madrid aquest ivern.
—Si, si, que vinguen, que vinguen, que les esquilarem.

Aquesta setmana enviém á tots los nostres corresponsals la liquidació del segon trimestre; si no rebém avis en contra, girarém als 8 dies.

DE TOT ARREU

Los germans de Sant Joan de Deu tractan de fundar, á Granada, una casa assil ahon los obrers que s' inutilisin del treball y 'ls orfans de dits obrers hi pugan ésser xoplugats tenint assegurada una vida tranquila.

Per ara no sabém que en Roca y Ruch y companys *camameros* que tant s' afartan de carn de frare y embutxacan bons naps á la salut dels obrers, hagin pensat fer semblants obres en be de la classe proletaria.

L'esperit religiós, gracies á Deu, va prenent cada dia mes peu en Italia arreconant á la malehida secta masónica que tanta baba havia deixat per aquelles terres.

Mostra clara d'assó son les moltes lluhidíssimes professons que en casi totes les ciutats d'aquell regne s' han celebrat en la diada del *Corpus*, professons que feya anys no podian sortir de les parets de les iglesies puix lo sectarisme s' havia imposat.

Llástima que Roma encare s' entupexi en les alenades del baf sectari, y no obri 'ls ulls á la veritat com ho han comensat á fer les demés ciutats italianes.

En mitg de les grandioses festes ab que Inglaterra ha celebrat lo 60 aniversari de la coronació de la Reyna Victoria, se ha sentit una veu de dol, era la veu del poble irlandés, qui arborá á mitj pal una bandera negra en les cases consistorials de Dublin.

Entre los majors canons esposats á Chicago, n' hi han dos molt notables. Un de ells, que té 42 centímetros y 33 calibres de llarch, pesa 190.400 kilos y es el més pesant, l' altre de 24 centímetros y 40 calibres de llarch, es el que te mes alcans de quants s' han construït.

La qüestió de Creta encare no está arreglada y pel camí que seguexen les coses sols Deu sab quan s' acabarà, puix los entrebanchs no surten de Turquia sinó que partexen de les nacions cristianes, segons se despren de les següents paraules de Lleó XIII á un Arquebisbe grech: «lo sultá proposá á les nacions, com á solució al conflicte cretench, la cessió de la isla al Papa, mes les nacions no ho han volgut acceptar.»

Després de penosa enfermetat, lo passat disapte morí en aquesta ciutat l' infatigable missionista Pare Goberna, de la Companyia de Jesús.

Conegut de tot Catalunya, puix casi be no hi ha llogaret que no hagués sentit la influencia de sa evangélica predicació, nos fa gracia d' apuntar notes biográfiques que tothom ja sab, y d' esmentar virtuts de sobres reconegudes, pregant á nostres llegidors encomanin á Deu l' ánima del fill insigne de Santa Coloma de Queralt, mort als 69 anys de edat.

Ab una espléndida vetllada literaria-musical, celebrá lo «Círcol Católich de Roda» la festa de sos patrons lo Sagrat Cor de Jesús y Sant Lluís Gonçaga. L' extens y escullit programa redactat en catalá, com ho foren los treballs, dona idea del bon gust dels organitzadors, á qui felicitem, com á tots los bons amichs de Roda.

A Madrid ja han segat; ara batrán á provincies. No fa pas gayres mesos que 'ls diaris d' industria s' entussiasmavan perque 's cubri aquell famos empréstit dels quatrecentos milions... ab bon interés.

Pero 'ls que per patriotisme suscribian l' empréstit, lo van gastar tot allavores y ara no 'ls n' ha quedat ni una onsa de patriotisme pera renunciar als interesss; y com després de les rialles venen les ploralles, ja han sembrat á la *Gaceta* un nou impost del deu per cent sobre 'ls altres impostos, escepte la contribució territorial.

Temps atrás, sembla que certs sous se pagavan en or. A aquells ja 'ls podrian carregar lo quaranta per cent, que si no encara surten guanyanths.

L' Ajuntament de Barcelona 's proposa fer economies en gros. ben pensat.

Comensa per voler suprimir les escoles de música, gimnástica, y la banda municipal. No tant ben pensat.

Lo que hauria de suprimir es personal inútil. No precisament dels que van á les oficines... dels que no hi van.

Pera honrar la memoria del que fou arcalde senyor Rius y Tauler, s' acordá axecarli un monument y al efecte s' obri un concurs.

Una dotzena de projectes se presentaren. La gent se 'ls mirava y cada hū hi deya la seva, y los periódichs també.

Per fi s' ha donat lo fallo y ha sigut premiat l' arquitecte del Ajuntament.

Sense entrar en consideracions artístiques y comparacions que diu que sempre resultan odioses, en lo cas present, hi ha una ventatja indiscutible.

Quan se constituí l' jurat calificador, lo formavan un escultor, regidors y empleats de casa la ciutat. Com tots ells conexian prou be al arquitecte municipal, podian respondre de la seva manera de treballar, etc. etc., vaja que val mes un conegut... y finalment la caritat ben ordenada...

La célebre plassa de Catalunya había sigut una fira, un museu de coses estranyes; ara es un desert y s' ha determinat ferne un bosch ó be un jardí. Gracies á Deu qu' aném progressant.

Tot axó está molt be, pero com sembla que molts se disputan la propietat, no será mal que 'l dia que siga bosch, algu posi un interdicte, se 'n cerqui un tros y vagi á cassarhi conills ó llebres. Será un nou espectacle ab tot l' atractiu de les emocions y perdigonades.

EXISTENCIA DE DEU

(DEL VELLEJ HUMORÍSTICH)

Lo sigle que atravessém es per cert ben desgraciat: ser luminaries creyém, y tals disbarats dihem, que está 'l mon esgarriat.

Sunyeresca senyoría ab diabólica eloqüencia la tripa 'ns regirá un dia, declamant ab veu impia de Deu contra la existencia.

Y encara hi ha molts sunyers que atacan la santa fé ab modals ben putiners, en centres, plasses, carrers, sens vergonya y sense fré.

¡Sigle trist, en que la ciencia nega á Deu ab frenesi, y en gran part te diligencia

per sembrar ab imprudencia flors, que cullirá 'l butxi!

¿Es possible tal locura?

¿Cóm se comprén tal furor?

¿Deu ofés per sa criatura,

que son esperit tortura

per negar tant gran Senyor?

Tú, infelis, que contra Ell llances

tota la fel del teu pit

y que al infern te alabances,

quan perts totes les confiances

¿no l' invoques afligit?

¿No llegexes en lo cel

lo seu nom sempre adorable?

y 'l teu cor are de gel

¿no ha tastat celestial mel

en lo convit inefable?

Los astres, ¿qui los formá?

¿qui ha criat los homens y plantes?

¿obra de acás tot será,

ú obra de sa sabia má

l' univers en que t' encantés?

De no res, fill, res ne neix;

tot te origen de altre cosa,

sols manantho Deu, tot creix,

neix la planta, l' home, 'l peix,

y aroma llansa la rosa.

¡Válgans Deu! sabs que es molt ver

que may s' ha vist ¡disbarat!

rellotge sens rellotger,

ni taula sense fuster,

ni sens mestres empedrat.

Tot lo mon canta al Senyor:

los pobles més ilustrats

han donat cult ab fervor

á un ver ó fals Criador,

com també 'ls mes atrasats.

Pels viciosos Deu no fá,

cosa es ben averiguada;

lo nega qui 'l tem y en vá;

ab pam de nas quedará

al dar l' última alenada.

J. C. E.

Lo germá de la minyona.

Al fer tractes ab la Reparada, per entrar al meu servey, ella ja va advertirmho que tenia un germá....

Pero com lo tenir un germá, no constituheix cap delict, ni deu considerarse com una tara, no vaig concedir cap importancia á n' aquest detall. ¡Be prou ho he deplorat després!

Si algun dia la Reparada dexa 'l meu servey, ja 'm cuydaré jo de investigar minuciosament els parents y herents de la sucesora y faig prometença formal de que si un' altra minyona té germá... ¡vade retro!... ¡No la prenc ni á tiros!

¡Perqué mirin qu' es molt... germá, lo de la meva minyona!

Son de la Vall d' Arán. Ella es una mossota frescal, guapassa, neta com una patena axó si, y ab unes mans per la cuyna que no hi ha mes que demanar D' ella, n' estich contentíssim, perqué, conco com soch, té per mi cuydados de dona propia, ab sumissions de minyona. Sab una especialitat de *platillo ab cebetes* que, caballers, quan ella 'm trau á taula aquell be de Deu de *senyorios* del paladar y de l' *olfato*, un no sab si regalarli una unsa de perruca ó fer una tercerilla.

Pero en cambi 'l seu germá... ¡es la meva pesadilla! Lo Govern va arrancar-lo de la Vall de Arán y 'l portá á ciutat, vestintlo de panyo per tot dia... no mes que per la meva desgracia.

Si jo hagués sapigut lo qu' havia de passar, potser m' hauria surtit mes á compte pagarli la quinta.

Perqué créguinme, senyors, desde 'l dia que 'l germá de la minyona, ingressá en caixa en lo seu regiment de caballeria, va acabarse la tranquilat; va alterarse l' ordre de les coses; y desd' allavors, jo no visch tranquil, ni dormo ni reposo, igual que si tingués al xicot y al caball que munta, sobre la boca del cór.

¡Me n' ha fet de molt crespes! Tothom sab les meves aficions naturalistes. Sab tothom que visch dedicat al estudi de les ciencias naturals. Tinch l' alt honor de formar part de gran nombre d' academies científiques d' Africa, Assia y Oceanía. Coneix lo mon savi, les meves interessants investigacions sobre la cria dels llar-

bandaxos, la intel·ligència de les mosques, les aplicacions industrials de la llevor de tomàtech, i altres interessants matèries. ¡Donchs tot axó s'ha fos! Entre mi y 'ls meus estudis, s'ha interposat un soldat de caballeria. Les meves volgues coleccions d' anfibis y de insectes, los meus admirables herbaris han sigut passats a sarch per una banda d' hulans... ¡Lo germà de la minyona y 'ls seus companys d' armes!

M' he quexat mil voltes á la Reparada. Pero ja ho veig, es son germà y l' amor fraternal pot mes que les meves advertencies. Cent voltes li he prohibit qu' obris la porta á n' aquell bárbaro y cent voltes he sigut desobeit. Fins he arribat á donarli 'l *despido* pero ella, la gata-moxa, m' ha presentat lo *platillo ab cebetes* qu' es la meva perdició y... li he retirat l' ordre. Tant acostumat estich á les malifetes de son germà que ja se sab, quant ella 'm fa *platillo*, malifeta segura.

L' un dia entro á casa y me 'l trovo escrivint a la meva taula; ni tant sols s' axeca.

—Ola xicot, que fas aci?

—Estich escrivint á la núvia, la promesa, sab?... únicament que com un no es llarch de lletra, faig primer un *esborrador* demunt d' aquest paperot. Miro y... ¡horror! lo *paperot* qu' ell omplia de gargots, es una comunicació de l' Academia Científica de Pekin ahont me nombran sócio d' honor. Aquell dia ja se sab... ¡*platillo ab cebetes!*

Un' altre jorn me 'l trobo ab un company, regirant ampolles d' un prestatge. Els observo d' amagat y veig que 'l such d' unes ampolles lo passan á un' altra mes gran. M' hi presento y 'ls sorprenden.

—Deu lo quart... fa ell... ¿A qué no sab que fem?...

—Tu dirás, replico.

—Donchs he vist que tenia ayguardent que se li tornava ranci y 'l company y jo 'ns lo veurém al cuartel... ¡Ve, encara li netejém les ampolles!

—Pero avestrús, que no veus que son animals que tinch ab esprit?

—No hi fa res. Ja 'ns agrada que siga de la forta!...

—¿Y les bestioles?

—Tampoch nos fan escrúpol... ¡Al carrer les trobará!

—Al carrer?... Pobre de mí.—Baxo corrents á buscarles y veig que 'ls imbécils m' havien llensat lo millor de la colecció; una granota viuda, un gripau setmesó y mitja dotzena de sangoneres criades á mitja-llet. Recullo aquestes, porque 'l gripau y la granota ja havien sigut xafats per un carro y pujo dalt. Los miserables havien desaparegut emportantsen l' esprit de les ampolles.

Aquell dia moguí un vol á la Reparada pero també 'm desarmá ab un *platillo* que 'ls angelets hi ballaven.

Tan acostumat estich á les fineses d' ella, y á les diablures de son germà, que quan entro á casa me 'n vaig de dret als fogons y si veig en les caceroles, bullir aquell daurat suquet de la meva perdició, ja me 'n penso alguna. En efecte entro en les meves habitacions y 'm veig obligat á horroritzarme...

L' un dia 'm trovo 'ls llibres tirats per terra. Es qu' ell y 'ls seus companys han jugat á geps, ab los venerables pergamins de les tres centurries. L' altre dia 'm trobo 'l meu diploma de doctor ple de forats. Ensajantse d' esgrima, l' escut de la Universitat, els ha servit de blanch. L' altre dia busco doscents exemplars que 'm restaven del meu discurs *La fauna de Collbató* y sé que 'l trempat xicot ha repartit la edició entre 'ls seus companys del regiment. Del estranger m' envia un sabi, mostres d' una terra cretácica y ell la fa servir per netejar lo punyo del sabre. Me regalen un empelt de codonyera de Índies y ell se 'n fa un bastó. Me fan present d' un tros d' àmbar y ell se 'n fa una pipa. Y així succeheix que no tinch res segur á casa... escepte 'l *platillo ab cebetes*, qu' aquest sí, gracies al germà de la minyona 'n menjo tot sovint.

Distintes voltes he probat de posar fi á n' aquest mal viure, pero tot ha sigut inútil. Si trech al xicot, se 'n va sa germana y si se 'n va ella... 'm quedo sense *platillo*, lo que francament no 'm convé, acostumat com estich á un plat tan deliciós.

Fins he arribat á suposar que casantme ab

la Reparada, tindrian fi mes penes. Pero luego la reflexió m' ha fet veure, qu' allavors ella tindria 'l mateix germà y jo tindria un cunyat y com á germà y com a cunyat, me 'n faria 'l doble.

L' altre jorn tinguí una grossa alegria. La Reparada no 'm servi *platillo* pero en cambi va donarme una bona noticia.

—Sab lo meu germà? va dirme.

—Sí: ¿qué passa? responguí tremolós.

—L' últim de mes, acaba 'l servey.

—Gracies á Deu! ¿Y qué se 'n torna al poble?

—Si pot, es clar.

—Com si pot!... ¡Digali que jo li pago 'l viatge!

Vingué l' últim de mes, dia desitjat. La expectativa de que al fi 'm veuria lliure d' aquell dimoni 'm feya estar contentíssim. Arribo á casa y me 'n vaig al punt á la cuyna... La bona Reparada!... ¡M' estava guarnint un *platillo* de primeral!

Me n' entro al despaig y Deu meu!... per poch caych en basca. Los meus herbaris estaven llenats per terra. Totes les fulles y plantes, havien sigut arrancades de 'ls llibres... ¡Ni la invasió de 'ls bárbaros!

Crido á la minyona y li pregunto la causa d' aquell terrabastall.

—Ha sigut ell, me respón. Ell y uns quants companys, que no tenien tabaco y han exit del pas trinxant tota aquesta fullaraca y fumantsela.

—¡Válgam Deu!... ¡Sort que será la última diablura!... ¿Quant marxa?...

—Ay senyor... No marxa ja... ¡S' ha reengaxat per tres anys mes!...

Vaig perdre 'l mon de vista; aquell dia ni 'l *platillo* pogué retornarme.

¡Tres anys mes de germà! ¡Infelís de mí!

MANXIULA.

CANSÓ DEL POBRE

Encar que soch pobre
jo no envejo al rich
perqué axis m' ho paso
molt mes divertit.

El rich no ho fa axis
com tothom ja ho sab,
jo canto y m' alegre
y estich molt trempat.

Demati me 'n llevo,
me 'n vaig á la font,
me 'n rento la cara
y á fora la son.
Lo rich no pot ferho
si no está llevat:
jo canto y m' alegre
y estich molt trempat.

Jo, doblas de quatre
no n' he vistes may,
pujo la montanya
sense cap trevall.
May cap moliner
m' ha robat cap sach
jo canto y m' alegre
y estich molt trempat.

Joseph y Maria
pobres varen ser,
Maria filava,
Sant Joseph fusté.
Si havém de ser pobres
siguemne de grat,
jo canto y m' alegre
y estich molt trempat.

«El rich se 'n don pena
d' aná apedassat,
lo pobre, al contrari,
se 'n te per honrat.
Val més dur pedassos
qu' anar foradat;
jo canto y m' alegre
y estich molt trempat.

Capons y gallines
es menjar de rich,
molts n' hi ha qu' están magres
y no 'ls fa profit;
més profit fa al pobre
un crostó de pá;
jo canto y m' alegre
y estich molt trempat.

Lo rich se saluda
ab més magestat,
tot son cortesies
axis ab 'l cap;
y 'l pobre saluda
dihent «Deu vos guart»;
jo canto y m' alegre
y estich molt trempat.

Lo rich surt de casa
tot enrabanat,
sabates ó botes
y 'l coll ben planxat;
y al pobre, de planxa
ni may n' hi ha tocat
jo canto y m' alegre
y estich molt trempat.

La suma riquesa
tots la trobarem,
si fem bones obres
al cel anirem
y allí disfruta
la felicitat
jo canto y m' alegre
y estich molt trempat.

ESCANYA VETAS.

LA NIT DE SANT PERE

A LO TRADICIONAL

—Ahón aneu tant depressa; no voleu sopar?

—No tením gana, pare; aném á saltar los fochs de Sant Pere.

—Es massa d' hora: no veyeu que encara no n' hi ha cap d' encés? veniu á menjar, després ne farém un nosaltres y 'l podréu saltar fins que sia tot consumit...

Los fills, desitjosos de saltar los fochs de Sant Pere, s' assentaren, menjant quelecom, per no disgustar á sos pares.

En lo moment d' alçarse de la taula, d' un bot salta la quitxalla de ses cadires, demana honera la llenya que havien d' encendre, y en lo temps de resar un *Pare nostre* ja iluminava la fatxada de sa casa lo foch de Sant Pere, rodejat de mil noys y noyes que cridaven y saltaven á qui més pogués; en los pedrissos de la casa s' hi assentaven un vellet de 65 anys y sa esposa d' una metexa edat, al semblar y en lo vehinat s' hi veyen ab la claror del foch de Sant Pere altres mares y pares que tenien també sos infantons y fadrinalla al centre de la santa diversió.

Al encendres lo llenyám que hi havien posat los nins de la casa, començaren á saltar los superbis fochs, tots los minyons y minyones y y quitxalla que allí al bell rotllo del foch hi havia, sens cap ordre ni concert, sentintse ab veus alegres y festives que exien d' aquells cors, bategant plens d' amor á la festa tradicional, exes ó semblants aspiracions:

«Lo foch de Sant Pere
la barba li queya,
lo foch de Sant Pau
la barba li cau.»

Y saltant y ballant, y cridant y rihent, y en mig de gran gatsara y tranquil·tat de cor, passaren joves, dones, noyes y vells, una llarga estona, durant la qual, los avis que per lo contorn ab sa curta vista ataleyaven lo quadro viu, ploraven y reyen ensemps; si, ploraven al recordar pas per pas tota sa infantesa, en qual edat, llaugeters, tant y tant gosaven en aquella diada de llur recordança, mes reyen al veure sos fills com gosaven y encisaven en diversions cristianes, que recordant la festa dels fundadors de la iglesia, enlayrantli alguns prechs, continuaven la santa tradició dels fochs de Sant Pere, apesar de tantes y tantes burles que la *Esquella*, *Campana*, *Tomasa*, *Dominicals* y demás setmanaris anti-cristians y anti-humanitaris, han fet d' ella.

Y quan lo foch de Sant Pere se cansá de fer lluentegar les pelades testes dels avis y avies, les cares festines dels jovenets y jovenetes, los frontis de les caduques cases del barri, axó es, quan s' ensopiren completament ses ardents flames, restantne tant sols les brases y la cendra vermellejant; quan los nins y nines havien cantat, saltat, ballat, rigut, invocant ensemps á Sant Pere y á Sant Pau mil voltes... Quan lo relotge avisá les deu, s' alçá una veu tremolosa, que era

